

ERIK BLOM

NIITÄ NÄITÄ

RUNOUDEN

ALALTA

Erik Blom

Niitä näitä runouden alalta

«Public Domain»

Blom E.

Niitä näitä runouden alalta / E. Blom — «Public Domain»,

Содержание

Suomen Impi	5
Savonmaalle	9
Ihmis-kasvot	11
Talollis'-poika	13
Väntrikin markkina-muisto	14
Конец ознакомительного фрагмента.	17

E. J. Blom

Niitä näitä runouden alalta

Suomen Impi

Armas juoksi aamu-rusko,
Kulta-siivillä kohosi,
Ilon tuoja itse päivä,
Lensi leimuten perässä.
Valo nousi, varjot haihtui,
Syttyi kasvot kaiken luonnon,
Posket metsien punastui;
Vedet välkkyi, maa mehusi,
Kaikui kantele Jumalan
Syntyessä Suomen immen,
Ilmi-tullessa ihanan.
Tuuli lasta tuuditteli
Kedon nurmi-kätkyessä,
Liekussa lavean luonnon.
Käki kukkui kätkyellä
Humisevan hongan päässä,
Laulu-rastas raikueli,
Viihdytteli vii'akosta.
Lähde lempensä lirisi,
Pisaroitsi taivas-pinta
Armahan asettumaksi,
Suosinnaksi Suomen neidon. —
Siitäpä sydämen lempi,
Itku-pohjainen ilonsa.
Kului kuuta, vierä vuotta.
Heitti herttainen ikänsä,
Jaksoipa jaloillehensa
Neito neuvoille omille.
Silmäeli seutujansa,
Ilmojansa ihmetteli:
Astui alhot, kulki kummut,
Maita, teitä matkusteli
Vesinensä, vuorinensa,
Väärinensä, suorinensa
Luonnon notkelmat lopeti.
Näki näitä, kuuli noita,
Keksi käydessä kutakin
Äänetöntä, ääntävätä,
Jalan, siivin joutuvata:
Kaikki tiehensä tilautui
Mitä Suomen merkillistä,

Suuren niemme suloista.
Sieltä neito neuvoksensa
Oivalsi opin aloja,
Sydämellensä satoja,
Tuhansia tunnollensa;
Sieltä eljet ehkehimvät
Povellensa puhkesivat,
Sieltä kirkkahin kipene
Sätenöitsi sieluhunsa.
Avarat on luonnon annit
Luetella suuren lahjat:
Kevät ehti, ääret hohti,
Metsä soitti, maa vihersi;
Sydämeen jo Harto syytti,
Laukesipa laulamahan,
Saaden leivolta sanansa,
Mieli-johdon joutsenelta. —
Kohta kerkesi kesäkin:
Illat hehkui, ilma kiehui,
Vipasi vesien kalvot
Luonnon suonet läikkyeli;
Jopa heltyi hennon mieli,
Harrastui halu sulohon,
Kehensihe korkehille. —
Syksy joutui synkiöiksi
Kalvasti olennon kasvot
Tuoden viljalta veroa,
Hedelmiä helmassansa;
Tuosta tointui mielellensä
Surun tyytyvä suvanto,
Tuostaki totisen arvon
Elämänsä ehdotteli. —
Tuli talvi; maa ja taivo
Kirkas säihkyen kimelsi
Väkäisessä valkiassa:
Siitä Raittius sikisi
Povehensa puhdas toimi,
Epä-turha tuntohonsa. —
Näin ne neuvoi neitoselle
Luonnon kerrat kilpaellen
Mointa muutakin enemmän.
Kaikki aikansa odotti.
Joutui, joski verkkaisehen:
Siitä maltti mielellensä
Arvelu heti asettui.
Kosket kuohui, virrat vuoti,
Sul'ut särki, salvat sorti
Juosten juovassa samassa;
Tulipa urhoksi tuosta,

Pysyväksi pyrkehissä
Kerran keksityn uralla. —
Mehiläinen mettä lensi,
Keräeli kennoihinsa
Tarvetta soman talonsa:
Siitä siivoksi opastui,
Uta'utui uutteraksi.
Vuoret lahjoi lause-säilyn
Sekä pinnan sielullensa.
Kaikki kalttansa opetti:
Kuusen kalve kaitsevuuden
Hoitavuuden hongan varjo,
Mettinen ujon menonsa,
Käytöksensä kyhkyläinen. —
Saipa sieltä, toipa täältä,
Mikä miksiki osoitti;
Kaikki katsoi, tuiki tutki,
Tajunsa yhä teroitti
Perustellen pienimmänki
Mutkan muodoissa olennon. —
Ehevin toki eränsä
Yksi näiden yhdistymä
Rikkaus on rinnassansa,
Povessansa parhas aarre:
Vaka henkensä vapaus. —
Siten Impi nyt sivistyi,
Sukeutui suloisen neito.
Näin hän astuvi eteemme,
Siirtähikse silmihimme,
Puhdas-sieluinen sokea,
Kaunis-vartinen korea,
Emon suuren elkehinen,
Luojan lemmitty ihana. —
Suosi, suosi, Suomen poika,
Tätä raitista rakasta,
Kultoasi kunnioita!
Ei ole mointa morsianta,
Neitoa tämän-neroista
Suotuna suloisempata,
Paitse, pulskea, Sinulle!
Siin' on onnea ololta,
Rikkautta, rakkautta
Oman kultasi ohella,
Vierellä viattomasi;
Suojele vaan suotuasi,
Varjele valittuasi
Muiden kärkkyjään käsistä,
Reudonnasta riettaisien.
Siit' on nouseva Sinulle

Taloutes' itse taivas
Ilon, toivon tähtinensä,
Siitä ihme ilmoittava,
Kaiken maailman kateus
Riemuksi oman povesi,
Jalon Suomemme suloksi.

Savonmaalle

Helsingistä v. 1845

Kun ma muistan muinoisia
Hetkiäni herttaisia,
Iltoja iki-suloja,
Siellä sievässä kylässä
Kallaveden kainalossa;
Kohta sielu siipiänsä
Pyhä lintu laajentavi,
Kotkana kohottahikse
Tullaksensa tuttavainsa
Luokse *Luonnon ja Perehen*.
Ei ne eksy mielestäni
Eikä muistista murene
Savoni sulot näkymät,
Koti-maani mainittavat
Seudut ihmehen ihanat.
Vieläpä vihertelevät
Edessäni entisesti
Kaikki syntymä-sijani
Maat matalat, mä'et ylävät,
Leh'ot, laaksot lempehimmät:
Puijon ukko, pilvi-harja,
Vesa-rinta Vannunvuori
Sekä Uuhimä'en sileät,
Kallaveden katselijat:
Vielä sieltä silmäelen
Ääret allani avarat:
Kuinka järvet kuumoittavat
Sadan saarosen välistä,
Lah'et, salmet, lammit kaikki
Illan paisteessa palavat
Kuvastaen kukkuloita,
Kautta taivahan kajaten.
Vielä kuulen kuikan äänen,
Valitukset valko-rinnan,
Vielä virret venhemiesten
Airon kolkkaissa kohovan
Moisen armon antajalle,
Suojalle sulon asunnon.
Kaikki saavat sieluhuni
Tuolta nuo ihat tuhannet
Alat tenhon armahimmat.

Koko luonto korvihini
Kutsun kuiskavi lumovan,
Sinne toivoni sitovi,
Väkevästi viehättävi,
Sinne hartahan haluni,
Halun muita hartahamman.
Mut jos kuulen kulta-äänen,
Savoni soiran kielen
Miesten huulilta mehuvan
Taikka vielä viettävämmin
Sulon naisen suusta soivan;
Silloinpa sydän sulavi,
Leviävi, lämpiävi
Harvoin saaduista sanoista
Etelähän eksyneistä;
Kieli mielen' kihloavi
Maamme kanssa, morsiamen
Köyhän kyllä, vaan ihanan.

Ihmis-kasvot

(F. M. Frantsénin mukaan)

Levittää jo purppur'-hunnun
Kerkes' yli setri-kummun.

Helmi välkähteli ve'essä,
Joutsen ui jo suvanteessa
Salmen varjoisan;
Viina hehkui rypälössä,
Kyhky harras metsikössä
Kukers' onneaan.

Mutta ihaninpa puuttui
Maailmassa: – Ruunu puuttui
Vielä luomisen;
Kunnes nousi tomustansa
Ihminen ja kasvoillansa
Hämmästytti sen.

Lumi vuorten synkiäksi
Käv' ja aamu-rusko läksi
Alas tummennut;
Tähti, joka päivän päässä
Istui, eipä olla tässä
Enää julennut.

Eläimetki nousnehellen
Kumartuivat ihmetellen
Tulta silmien,
Joista sulo lempi kiiksi,
Joiden kyyneleissä piiksi
Toivo i'äinen.

Enkel'-parvi, nähtyänsä,
Hänen ihat hempeänsä,
Katsoi Tekijään.
Luoja painoi laatimaansa
Leiman; ja jo kuvastansa
Iloits' hymyen.

Sä, ku väität: "mikä luotu,
Sielua ei sille suotu,
Kaikki tomu se;"

Tyhmä! astu lähtehellen,
Kasvos' näe, ja hävystellen
Kohta vaikene.

Nä'epäs ota tiede-niekan
Tuon, ku luonnon joka seikan
Tuopi selkeään;
Näe, kuin silmä leimahtaapi
Sankarin, kun taivuttaapi
Kansat älyllään.

Entäs ydin ihannelman?
Nosta linnikko mun Selman'
Ruso-poskilta;
Katso, sulo silmänteensä,
Katso, tummat hiuksensa
Tuulen vallassa!

Taikka hiivi jälestänsä,
Majahan kun lievitteensä
Viepi surullen;
Katso, kuinka kyyneleitse
Sielun lempi ilmaiseiksi
Lohdutukselleen!

Taivon vilaus näkyvissä,
Enkel'-haamo elävissä,
Muoto ihmisen!
Näenkö sun vaan maailmassa?
Etkös vielä Tuonelassa
Hymy itkien?

Vielä Selma viehättääpi
Kerran Enkelit, kun jääpi
Niiden seurahan;
Selma! vielä Taivahassa,
Tuolla iki-Onnelassa,
Sun ma nähdä saan.

Talollis'-poika

(J. L. Runebergin mukaan)

Jo väsyksiin mä hakkasin
Ja te'en sen uudestaan,
Ja, kirves ehk' on terävin,
On honka seisallaan.

Tää käs' ol' ennen navakka;
Nyt on se hervonnut,
Kun talven olen pettuja
Ja vettä nauttinut.

Jos muunne pois ma muuttaisin,
Vaan nähden etuan',
Niin herroiss' ehkä löytäisin
Ruis-leivän puhtahan.

Lik'-kaupungissa ehkä saan
Jo palkan melkeän;
Näin mietin useasti; vaan
Ei liene siitäkään.

Näet, kuvastaako lammikko
Siell' lehto-kumpua?
Siell' loistaneeko aurinko
Niin armas ihana?

Siell' onko laakso tuoksuva
Ja kangas mäntyneen?
Ja, nyt jon torvi kajahtaa,
Oi, onko siellä hän?

Kas, pilvi kuinka turvaton
On tuulten leikkinä —
Ja koditonna mikä on
Tää ihmis-elämä?

Kentiesi, Herra helpon suo
Jo hä'älle rahvahan,
Kentiesi, syksy meille tuo
Jo leivän paremman.

Väntrikin markkina-muisto

(J. L. Runebergin mukaan)

"Miehet, naiset, onko täällä kuulevata ketäkään,
Kuinka vanha sota-uros veteleepi virsiään?"
Näin se alkoi, sen mä muistan, laulu aivan tarkoilleen;
Kaupungissa käydessäni torilla ma kuulin sen.

Markkinoita pidettiin nyt, tulvi miestä, tavaraa,
Kansa näytti karmiaalta, kauppa oli hankalaa;
Haja-mielin astuttua kadun kulmahan ma sain,
Kuhun vaunut takertuivat ah'ingossa kulkevain.

En mä tiedä väkistekö, vaiko mielin seissut lie;
Ohjillinen ärjyi huimin saadaksensa auki tie.
Mutta vaunuiss' istui herra ynsiästi kenoten,
Puuhka rinnaltansa välkkyi helo kirkas tähtien.

Minä katson katsomista, muistoihini heräjän.
Nämä kasvot nähnyt o'on, vaan milloinka ja missähän?
Lapuan ja Salmin luona riviss' ol' hän urosten,
Silloin Katteina vasta, nyt jo Kenraal' yläinen.

Muuttunut hän oli sangen, ehk' ei yksin vuosistaan,
Asu ynnä korskeamp' ol' ylävällä kohdallaan.
Ylpeilikö? Kenpä tiesi; katsanto ja ryhtinsä
Oli tyyni, ehkä kylmä, isoinen ja töykeä.

Ilo-mielin tapasin ma aina sota-kumppanin,
Tätä vaan ma katsastelin; sydän kävi jäädyksiin.
Pöyhistele, arvelin ma, ennen sama-rivikäs.
Alaisempi olit, ehkä koreampi veressäs'.

Nyt se kaikui äkkiänsä sama laulu jällehen,
Markkinoiden hälinässä vapiseva vanhan ään':
"Miehet, naiset, onko täällä kuulevata ketäkään.
Kuinka vanha sota-uros veteleepi virsiään?"

Urho-luonto mäkin jouduin kuulijaksi mieluisan';
Ylpeästi kääntyneenä selin jalo-herrahan
Väistihime syrjemmälle kihinästä hiljakseen,
Siten tullen kuuluville tutisevan vanhuksen.

Avopäin, mut korkeana, porras-laudall' istui hän,

Polvellansa nukka-vieru hattu vasen-kä'essähän.
Tämä käs' vaan oli jäänyt otannaksi almujen;
Oikeansa oli poissa, sota oli saanut sen.

Ja hän lauloi ympärinsä, kelle sanat sattuivat,
Huono laulu, huono palkka, huonot oli kuulijat:
Likimpänä häntä seisoi pakinoiden yh'essä
Poika-retkaleita joukko, roima oppilas ja mä.

Mut hän lauloi korkehita muinais-ajan muistoja,
Uro-töitä mennehiden, nyt jo muka halpoja.
Suomen sota oli aine, isänmaamme viimeinen,
Aika voiton, ahdingon ja kunniamme kultainen.

"Seisonut jo," lauloi vanhus, "kolmekymmenesti
Luoti-satehessa, nähnyt näljän, vilun, valvonnon;
Mieskin olen riviss' ollut, ehkä nyt jo hylkynä,
Paremp' käten Uumajall' on, toinen saamatonna tää."

Onko täällä nuorempata, joka kuuli sanan tuon:
Aseihinne miehet; maasta rauha poissa jo nyt on?
Silloin tulta mieless' oli, toinen into miehissä,
Silloin paloi tääki sydän, kylmä kohta, niinkuin jää.

Hämeenlinna, vielä muistan, kun sun kuutamassa nä'in
Ensi kerran Hattelmalan harjanteelta alla päin;
Ilta myöhä ol' ja kolkko, vaan ma, vaikka uupunut,
Lepoa en etsinyttä, kodosta en huolinut.

Ei; sun järvihis' ja maihis' tähti nyt mun mieleni.
Siell' ol' enemmän, kuin koto, enemmän, kuin lepoki.
Siell' ol' Suomen joukko ko'ossa, nuori, uljas, riipeä;
Meihin katsoi isänmaa ja meepä isänmaahamme.

Vanha Klerker kunnian on saava iankaikkisen,
Seitsenkymmeniäs, ehkä vielä urhomielinen.
Vielä muistan valkopäänsä, rivotse kun ratsasti
Sekä silmin, niinkuin isän, poikiansa katseli.

Kuusituhannella miestä vihollisen vertainen,
Kerran elämässä vielä suurin seista tahtoi hän.
Ensinkään ei epäelty, so'assa kaikki mielineen,
Toinen luotti toisehensa, meihin hän, me hänehen.

Nyt tul' Klingspor, sota-päällys, ylpeä, kuin kuningas,
Kaksin leuvoin, yksin silmin, sydämeltä puolikas,
Nyt tul' Klingspor, otti ohjat nimen suuren vallalla,
Antoi käskyjä, kuin Klerker, mutta alti pa'eta.

Kirkas yö sä Hämeenlinnan, valvottuna hangella,
Et sä vuotten kuluttua murene mun muistista,
Vaikka pettyi harras into, toivon tähti alas lask',
Kaikki voiton uneks' muutti sydämetön vennokas.

Milloinkas hän kerran onpi tilin vielä tekevä
Noista taka-askeleista, kun ol' meno eellensä,
Häpeästä nimellemme, kyyneleistä miehien
Vuotavista, kun ois' ollut verta vuodattaminen?

Siikajoella, Revolahdell' lähettiinkö pakoisaan?
Käs' vai jalka nopeampi ol'ko silloin liikkumaan?
Adlerkreuts ja Kronstedt sekä muutki voisi vastata,
Mutta urhot, kuulen ma, on miss' ei enää lausuta.

Jalot mainitsinpa kahdet; kiitos heille ainiaan!
Moni heidän vertaisensa mennyt on jo manalaan.
Döheln lepää, Dunker lepää, ja jos kysyt niistä nyt,
Saa, kuin tässä, kertojana olla uros nääntynyt.

Miks'en kaatua ma saanut, missä muutki vierelläni',
Missä Suomen urho joukko vietti juhla-hetkiään,
Kussa kunniamme loisti kirkkahimmin: aikahan
Alavuuden, Siikajoen ja Salmin sekä Lapuan?

Ei ois' pakko paetaksen' ollut Pohjan hankihin
Taas ja nähdä voitto-riemun tukehtuvan tuskihin,
Eikä surra tuhansien kohtalota hirveää:
Kohmettua Tornon jäillä; Kaalisissa kenkättää.

Kova loppu vaivojemme, raskas ero maastamme!
Muutamien kanssa tulin tok' mä Ruotsin rannalle.
Uskollisna punattua tuonkin hiekan verellän'
Torill' itselleni tässä laulan hengen pidätteen.

Jumal', auta isänmaata! vähät muusta; soturi
Heitteä voi hengen, onnen, kädet, jalat, kodonki.
Jumal', auta isänmaata! se on päätös lauluan',
Muut jos sanat muuttuvatkin, näillä aina lopetan".

Ja hän nousi sota-vanhus, läksi ulos hälinään,
Saipa lantin muutamilta', enimmilt' ei niitäkään;
Siirtyi sitte herran luo ja kumartaen harmajaa
Päätä ojensi jo hälle kulunnaisen hattunsa.

Kenraali nyt, korehine kiiltimine, nauhoineen,
Synkistyi ja tempas' hatun kä'estä sota-vanhuksen,

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.